

ВИДАВЕЦЬ
І НАЧАЛЬНИЙ
РЕДАКТОР
Др. Тадей
Кончиньскі

СТРАЖНИЦЯ

АДРЕСА
РЕДАКЦІ І
АДМІНІСТРАЦІ
WARSAWA,
Nowy-Swiat № 41 m. 27.

Конто поштове № 1877.

УКРАЇНСЬКА

№ 296-49.

Коли Європа віддіхне повними грудями.

Тепер лише дуже наївні політики й фінансисти можуть говорити, що для того, щоб у якійсь державі було добре, треба лише змінити уряд, або сконфіскувати чужу власність для вжитку якої-небудь класи суспільства й т. д.

Перед європейською війною ще могли жити окремі народи, відділившись від світу й не турбуючись про те, що робиться в інших народів. Тепер з усією яскравістю виступає взаємна залежність європейських і позаєвропейських держав. Цю залежність ми відчуваємо на кожному кроці.

Але загальне подражнення людей раз-у-раз зростає. **Бо що-дня є труднощі жити, ошажати, заробляти, розвивати варштати праці.** Тому що-раз частіше чуємо запитання: „**Коли віддіхне Європа повними грудями? Коли буде легше? Коли зміняться умови життя на кращі?**“

Відповідь може бути коротка. Європейські держави згибаються під тягарем військових і повійськових боргів. У Франції, Бельгії, Італії, Німеччині **на кожного громадянина припадає дуже значний борг,**

який може бути сплачений тільки шляхом податків. В польській державі борги є найменші, а через те є найменші й податки. Найвищі податки платять люди в Росії, а далі у Франції, Англії, Бельгії і т. д.

Зміна на краще може настати лише тоді, коли війни будуть неможливі, а це станеться тоді, коли всі покриті народи будуть задоволені, а надалі всі суперечки між народами будуть вирішуватися арбітражами, або міжнародним трибуналом.

Лише тоді, коли це настане, почнеться поворот золота з Америки до Європи. Тоді американ-

ські банкири й американський уряд, маючи докази, що війна не вибухне, позичатимуть гроші всім європейським державам і що-раз на нижчий процент.

Разом з тим держави видаватимуть **що-раз менше грошей на зброння**, а в наслідок цього **будуть зменшуватися податки.** Коли ж одночасно зростає ошадність і в касах банків будуть збільшуватися капітали, гріш стане більш пливким, руховим і буде підтримувати всі комірки сільського й міського господарства.

Ці засади, що їх диктує нам соціальний розвій людскости,

повинні всі добре зрозуміти, бо лише тоді можна уникнути непотрібного огірчення, нерозважних кроків і вибухів. Вони нічого не допоможуть, а лише утруднять соціальне становище як кожного громадянина, так і цілої держави.

Чи зможе хто стримати град, який січе й нищить урожай, або бурі, що заливають країну? Соціальні явища, які тепер керують світом, є таким самим градом і бурями. Шкідливі їхні наслідки можна усунувати мудрим і плановим діланням, але ніколи пімстою й нерозумною руйнінською роботою.

НАШ ШЛЯХ -- ПРАЦЯ І НАУКА.

Гляньмо довкола себе: хата, стодола, церква, плоти, містки, вози, плуги, хатні річі й т. д. і т. д. Звідки все це взялося? **Все це є плоди людської праці.** Це є людський дорібок. Не тільки великі капітали, маєтки, коні, воли, земля, — марна голка, найменший вузлик нитки самі з неба не впадуть і на землі не зявляться; їх мусять зробити людські руки.

Хто був у Чехії, Німеччині, Бельгії або Данії, той бачив гарні селянські дома, чудові господарські забудовання, расову худобу, молочарні, сироварні,

крохмальні заводи й т. д. Звідки там усе це взялося? Всього цього доробився сам нарід. Навіть мати-земля добре не вродить, як людина не прикладе рук. Але ще більше треба прикласти розуму. Ледарі ніколи в житті нічого не мають. Але й працьовитий дурень нічого не доробиться.

Треба вчитися, все життя вчитися, бо що-дня життя дає що небудь корисне, але й що-дня вимагає від людей більше праці й розуму.

Чому ми українці бідні? Чому в нас нужденні хати? Чо-

му дрібенька худоба? Чому в стодолі пусто? Чому нам завжди брак гроша? **Бо нам брак освіти, розуму.** Бо ми не вміємо корисно працювати. Працювати гуртом, кооперацією. А чому нас кожний кривдить? Чому зневажають нас, глузують з нас? Бо ми темні і бідні.

„Глухий хлоп, темний хлоп, мужик, кабан“, чуємо ми на кожнім кроці. Серце в нас стисне, з очей сльози виступлять, сховаємо голову в ковмір, спустимо очі додолу — і тільки.

Хіба ж так годиться відпові-

дати на образи й кривди! Хіба ж ми не повинні мати народної гордості! Ганьба нам, сором!

Ми інакше повинні відповісти тим, хто нас ображує і кривдить: **Коли нас називають темними, ми повинні шукати світла в книжках, у науці.** Коли кажуть, що ми дурні, **ми повинні шукати розуму.** Коли ми бідні, **ми повинні з подвоєною силою й розумно працювати,** щоб стати заможними. А коли ми, українці станемо більш освіченими, розумними, багатими, ніхто не посміє нас ображати і кривдити.

Навпаки, тоді будуть відноситися до нас з пошаною й поважанням. **А заможність зробить нас незалежними.**

Ми працею, наукою шануванням самих себе, свого українського імені, повинні показати, що ми нарід культурний, що ми знаємо собі ціну, що ми вміємо жити.

Нумо ж, до науки, до книжок, до світла, до праці гуртом, одною братською сімєю.

Америка викупує польські позички.

В останньому часі після конференції в Льокарно, в Сполучених державах Північної Америки побільшився оборот польськими державними позичками, на які піднявся курс. Про це свідчать такі нотовання:

8 проц. Американська Позичка 1925 р. на протязі тижня, від 3 до 10 жовтня, була нотована 87%. Наступного тижня, від 10 до 17 жовтня, досягнула найнижчого курсу 87%, рівнож найвищого на 1.795.000 доларів.

щого курсу 89%. Нарешті протягом тижня, від 17 до 24 жовтня, наступила дальша звижка з 89% (найнижчий курс) до 91% (курс найвищий). **Про більше запотребовання кажуть суми оборотів:** Тижня, що кінчиться 10.X, dokonano транзакцій американською позичкою 1925 р. на суму **159.000 доларів**, наступного тижня на 473.000 доларів, а останнього

На гелді в Нью-Йорку курс росте також на доларову позичку 1920 р., яку нотовано: тижня від 3 до 10 жовтня—67%—68% від 10—17 жовт.—67%—68%, і нарешті від 17 до 24 жовт.—68%—71%.

Транзакцій dokonano: першого тижня на 1.600 доларів, другого на 9.000 доларів, останнього на 108.000 доларів.

Ця звижка цін на польські процентові папери свідчить про те, що практичні американці вірять у фінансову силу Польщі.

Населення Росії стає кочовим

18 мільонів селян без хати й землі.

Хлібороби-селяне складають значну частину населення Росії. Совітська влада розуміла, що без підтримки цих хліборобів вона не втримається. Тому вона робила все можливе, щоб дати землю тим, що її прагнуть.

Тимчасом усі зусилля пішли на марно. Совітська влада не в стані була дати всім селянам не тільки землі, але й **хліба та праці.**

Тепер, як подає Комісаріят Рільництва, від 14 до 18 мільонів селян не може знайти собі праці й хліба. Голод змушує цих селян покидати рідні місця й сунути туди, де по чутках, були добрі жнива. Найбільше москалів суне на Україну.

Отак Росія, після большевицьких досвідів, стає державою голодних кочуючих мас.

Кривава хвиля французів у Дамаску.

Після частинного придушення повстання в Мароко для Франції виникла нова неприємність. Проти Франції вибухнуло повстання в Сирії (Малій Авії), над якою Франція має протекторат. Повстало там арабське племя друзів, підюжене німцями або большевиками. Друзі розпочали 18—20 жовтня атаку на місто Дамаск, відоме з Біблії. При наближенні друзів мешканці Да-

маску кинулися на французьких жовнірів. Згинуло біля 100 французів. Влада французька вислала танки й панцерні автомобілі. Повстанці забарикадувалися. Французи два дні обстрілювали Дамаск з гармат, при чому багато будинків зруйновано. Забито кількадесятків людей. Біля 2000 душ загинуло під розвалинами будиноків.

Як подають часописи, пов-

станці, що вийшли з Дамаску, кружляють поблизу міста. Сподіваються нових атак з їх боку. Перелякане населення тікає з Сирії. До Александрії прибуло понад 350 втікачів з Дамаску.

Французький уряд в різкій формі відкликав з Сирії генерала Сарелля, що допустився бомбардування Дамаску й призначив нового комісара Сирії Дюпорта.

Нехай ніхто не зраджується

Гріш, як тільки його добре не тримати, зараз вислиане з рук і розпливеться. Бо й справді — завжди людині чогось брак, завжди треба щось купити. Але коли прийде чорна хвилина, а гроша нема, то тоді ми ясно бачимо, що могли без де-чого обійтись, що могли й повинні були де-який гріш заощадити на чорний день.

Але заощадити гріш, тримаю-

чи його в хаті, дуже трудно, бо завжди закортить щось купити. Тому, як в інших державах, так і в нас заведені Каси Ощадності. Щоб той гріш не вислизнув з наших рук, ми повинні його нести до Поштової Каси Ощадності.

А коли трапиться скрутна хвилина, завжди можемо його взяти й ужити на що-небудь дійсно корисне чи необхідне!

Дрібні відомости за тиждень.

Пам'ятник невідомому жовнірові. 2 листопада в Варшаві відбулася велика урочистість відкриття мавзолея, збудованого невідомому жовнірові. Тіло невідомого жовніра привезено зі Львова. Мавзолей нахо-

диться на Саській площі.

Скинення перського шаха. З Тегерану доносять, що 31 жовтня усунуто з трону перського шаха. По постанові меджлису (перського парламенту) прем'єр Ріва-Хан одержав таку

власть, яку мав голова держави, тільки в межах конституції. Повноваження дано йому до часу встановлення форми державного устрою, який окреслять законодавчі тіла.

Оправданні українських послів. Люблинський апеляційний суд, розглянувши справу

українських послів П. Васильчука, Чучмая й Ковицького, вирок окружного суду відмінив і всіх зазначених послів уневиннив.

Відзначення матері 19-ти дітей. В місцевості Алянсон, у Франції, вручено торжественно хрест гонорової легії, (найбільше відзначення) пані Гадр, ма-

тері 19-ти живих дітей. **Жив понад 100 літ.** В місцевості Сендомінік Де Седрей (Канада) помер фермер Жюль Шальбуа, переживши 100 літ і 6 місяців. Покійний полишив 11 дітей, 86 внуків, 148 правнуків, 9 праправнуків.